

Behalve oorden van executie waren de concentratiekampen ook oorden van uitroeiing: uitroeiing van Joden en Zigeuners. Zij vond in hoofdzaak plaats door vergassing en de meeste slachtoffers behoorden tot de z.g. *RSHA*-transporten: dat waren de transporten die van Berlijn uit door Eichmann en zijn staf (*Referat IV B 4* van het *Reichssicherheitshauptamt*) georganiseerd werden. Er zijn evenwel ook buiten de *RSHA*-transporten om Joden en Zigeuners omgekomen. De *Einsatzgruppen* hebben in de bezette delen van de Sowjet-Unie (daartoe behoorden ook het vroegere oostelijke deel van Polen en de vroegere Baltische republieken) naar schatting meer dan een miljoen Joden en ca. dertigduizend Zigeuners vermoord, hoofdzakelijk door hen *en masse* neer te schieten; zij hebben ook wel gebruik gemaakt van vergassingsauto's: gesloten vrachtauto's waar uitlaatgassen in de laadruimte gevoerd worden. Diezelfde auto's zijn gebruikt in Joegoslavië waar ca. zestigduizend Joden en ca. dertigduizend Zigeuners om het leven gebracht zijn. Voorts zijn naar schatting vijf-en-dertigduizend Joden geliquideerd in het concentratiekamp Stutthof (bij Danzig) dat aanvankelijk niet onder de *Inspektion der Konzentrationslager* ressorteerde, en is naar schatting een half miljoen Joden te gronde gegaan in de ghetto's in Oost-Europa; tenslotte zijn vele tienduizenden Joden die, na aankomst met een *RSHA*-transport, 'normaal' in de concentratiekampen ingeschreven waren, hetzij in die kampen gestorven of vermoord (in Auschwitz-Birkenau veelal nadat zij bij een z.g. selectie voor de gaskamers aangewezen waren), hetzij te gronde gegaan in het kader van de evacuatie-transporten die in de zomer van '44 begonnen. De slachtoffers van de *Endlösung* die onmiddellijk voor de gaskamers bestemd waren, werden evenwel, als zij in het desbetreffende kamp aankwamen, niet ingeschreven of op andere wijze geregistreerd (ook al hun persoonlijke papieren werden vernietigd): mede daarom staan hun precieze aantallen niet vast.

Er zijn vier concentratiekampen geweest die uitsluitend als vernietigingskamp gefungeerd hebben; één, Chelmno (Duitse naam: Kulmhof), lag in *Wartheland*, de drie overige: Belzec, Sobibor en Treblinka, in het *General-*